

Přelomové rozhodnutí Nejvyššího soudu v otázce neoprávněného čerpání bankovní záruky

Vážení klienti a obchodní přátelé,

v nedávné době vydal velký senát Nejvyššího soudu přelomový rozsudek, sp. zn. 31 Cdo 3936/2016, kterým změnil svou dosavadní judikaturu ohledně neoprávněného čerpání bankovní záruky.

Rozsudek Nejvyššího soudu a jeho odůvodnění

Za účelem zajištění závazků dlužníka z odpovědnosti za vady díla vystavila banka jako výstavce ve prospěch beneficianta bankovní záruku. Jedinou podmínkou pro čerpání bankovní záruky bylo podání písemné žádosti beneficianta společně s jeho písemným prohlášením o tom, že dlužník nesplnil své povinnosti ze smlouvy o dílo.

Beneficiant následně požádal banku o plnění z titulu údajného vadného plnění dlužníka a bance tak v souladu se záruční listinou nezbylo, než po výzvě beneficiantovi za dlužníka zaplatit. Soudy však následně rozhodly, že beneficiantovi nárok z vadného plnění nevznikl. Uvedené rozhodnutí znamenalo, že bankovní záruka byla čerpána neoprávněně.

Podle obchodního zákoníku platilo, že dlužník je povinen zaplatit bance to, co banka plnila na základě záruční listiny. Obchodní zákoník dále pro případ neoprávněného čerpání bankovní záruky ukládal beneficiantovi povinnost takto neoprávněně čerpané prostředky dlužníkovi vrátit a nahradit mu případnou škodu.

Ve své starší judikatuře Nejvyšší soud dovozoval, že jednou z podmínek vzniku nároku dlužníka na vrácení plnění ze strany beneficianta je předchozí vyrovnání se dlužníka

s bankou. Takové vyrovnání je však nerealizovatelné, pokud je ohledně dlužníka vedeno např. insolvenční řízení.

Velký senát Nejvyššího soudu tak dle našeho názoru správně přehodnotil, že právní vztah mezi dlužníkem a beneficiantem na straně jedné a právní vztah mezi dlužníkem a výstavcem na straně druhé jsou dva na sobě nezávislé právní vztahy vzniklé z různých právních důvodů. Nejvyšší soud proto uzavřel, že pro vznik oprávnění dlužníka požadovat po beneficiantovi vrácení plnění, které na jeho úkor neoprávněně získal na základě bankovní záruky, není podmínkou, aby dlužník nejprve nahradil poskytnuté plnění bance jako výstavci bankovní záruky.

Důsledky rozhodnutí

Podle našeho názoru se diskutované rozhodnutí Nejvyššího soudu uplatní i na finanční (resp. bankovní) záruky řídicí se aktuálním občanským zákoníkem, byť zákon nově otázku neoprávněného čerpání záruky výslovně neupravuje.

Zásadní důsledky může rozhodnutí Nejvyššího soudu mít zejména pro vymáhání obdobných pohledávek dlužníka nacházejícího se v insolvenčním řízení, pro kterého by jinak podmínka předchozího plnění výstavci před vymáháním vlastní pohledávky za věřitelem byla takřka nesplnitelná. V kontextu insolvenčního práva toto přelomové rozhodnutí společně s loňskou novelou insolvenčního zákona, která si kladla za cíl překonat známý judikát ELMA-THERM, představuje zřejmý pozitivní trend v oblasti finanční záruky v případě úpadku dlužníka.

Autoři:

Petr Sprinz | Partner

Dušan Sedláček | Partner

Jiří Rahm | Advokát

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Náš tým

200 právníků | 400 spolupracovníků

Naši klienti

1 000 klientů | 70 největších světových společností z Fortune 500
50 společností z Czech Top 100 | 7 společností z Czech Top 10

Mezinárodní dosah

Právní poradenství
ve více než **80** zemích světa
ve **12** světových jazycích
až **70%** případů zahrnuje mezinárodní prvek

www.havelpartners.cz

PRAHA

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111

BRNO

Titanium Business Complex
Nové sady 996/25
602 00 Brno
Česká republika
Tel.: +420 545 423 420

OSTRAVA

Poděbradova 2738/16
702 00 Ostrava
Česká republika
Tel.: +420 596 110 300

BRATISLAVA

Centrum Zuckerman
Žižkova 7803/9
811 02 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900